

Pomeransfugl, *Charadrius morinellus*

Struben er hvid, forbryst, overside og vinger gråbrune, en hvid ring adskiller forbrystet fra det orange eller rødbrune bagbryst. Pomeransfuglen var indtil midten af 1800-t ret alm. i Jylland, nu optræder den som en meget fåtallig trækgæst.

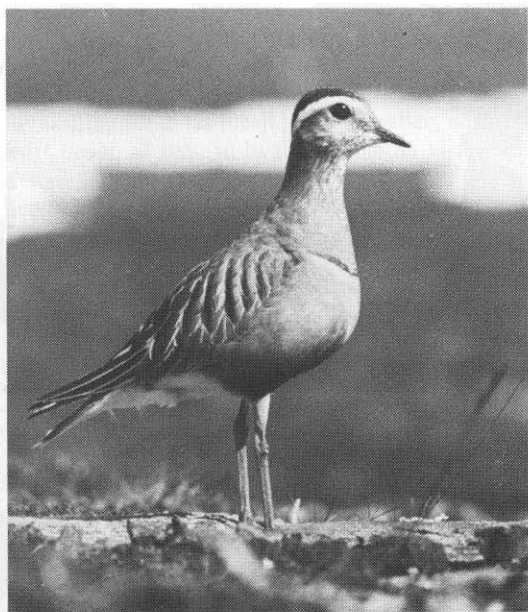
– Danmarks Dyreverden 7, 64-68.

Pomeransfugl 1763ff (1), bagbrystet er pomeransfarvet = rødgult som skallen på pomerans, en citrus-frugt jf. *citronfugl* 1756-1804 (2), *pomeranser* Ribeejnen (3); *vakle(n)* Thy 1802 (4), *regnpiber* 1842 (5) piber mod regn; *fjeldpiber* (6) yngler i nordskandinaviske fjeldegne; *majsnepe* (?) (7).

I enevoldskongernes tid blev der leveret mange pomeransfugle til hofhusholdningen (8); i SVJylland foregik jagten på dem som regel den 8. maj (3). Kødet er fedt og lækkert, »en ægte smarodser [ædedolk] ville nok vælge sig den død at foræde sig i pomeransfugle« (1795; 9).

LITTERATUR: (1) 693b 1,624; (2) 860 14; 26 6,366; 439b 1,115; (3) 501b 28; (4) 936 53; (5) 822c 46; (6) 161 1000; 287 26; (7) 883b 217; 287 60; (8) 287 68; (9) 68 99.

Pomeransfugl. BIOFOTO/Arthur Christiansen.

Hjejl på yngleplads. BIOFOTO/Benny Génsbøl.

Hjejl, *Pluvialis apricaria*

Hjejlen eller brokfuglen har i yngledragt sortbrun overside med små gule eller hvidlige pletter, bugen er sort, fra øjet går en bred hvid stribe ned langs siden. Den var forhen de jyske heders karakterfugl, som følge af deres opdyrkning yngler nu meget få par; talrig som trækgæst.

– Danmarks Dyreverden 7, 68-71.

Dens knogler er fundet i jættestue fra yngre stenalder, men kan være indslæbt af rovdyr (1). Hjejlen nævnes 1879 blandt jagtens vigtigste fuglevildt (2); o. 1890 skrives: »Undervejs mod Klitmøller optrådte brokfugle og viber i så uhyre skarer, at markerne blev grå af dem; når de fløj op dannede de sorte skyer, der som et uvejr susede hen over ens hoved. Aldrig havde jeg tænkt mig, at der hos os kunne samle sig så mægtige fugleskarer, brokfuglene måtte tælles i hundredtusinder« (3).

Iflg. en Bornholmsbeskrivelse 1756 fandtes dér brokfugle »i ubeskrivelig mængde«, og om efteråret var de »fede som flæsk«; det sidste par rugede i begyndelsen af 1880'erne ved Hellighågen (4).

Hjejl, ældre nydansk heiloe; sammensat af hede (jysk dialekt hije) og -lo, oldnord. loa 'brokfugl' (beslægtet med lom s. 7), altså 'hede-brokfugl' (5); *jegle* Ringkøbing a. 1789 (6), 1630 hellaug (7), o.